

Geachte lezer,

Met het kabinet in demissionaire status gaan we een onzekere tijd tegemoet. De NOB hoopt dat de verschillende lopende fiscale dossiers, waaronder de vermogensrendementsheffing (box 3) en de bedrijfsopvolgingsregelingen (BOR/DSR), maar ook de afwikkeling van de toeslagen-affaire, hierdoor geen vertraging oplopen. Ook de woningmarkt, de arbeidsmarkt en de klimaatopgaaf nopen tot actie en beleidsmatige voortgang, waarbij fiscaliteit zeker een rol zal spelen.

De NOB deelt met dit schrijven graag enkele reflecties over de keuzes waar Nederland voor staat en hoopt daarmee een bijdrage te leveren aan de fiscale paragraaf van het verkiezingsprogramma.

1. Toekomstbestendig belastingstelsel: herziening inkomstenbelasting

De huidige belastingmix vraagt om herbezinning.¹ Nederland vergrijst snel en kent ook een hoge afhankelijkheid van belastingen op arbeid. Daarnaast maakt het grote aandeel van belastingen op arbeid en winst, de belastingmix vanuit een economisch perspectief meer verstorend dan nodig is. Een groter aandeel van economisch minder verstorende verbruiks-, transactie- en groene belastingen kan de belastingmix houdbaar maken.

Het huidige belastingstelsel sluit niet goed meer aan bij de maatschappelijke uitdagingen waar Nederland voor staat. Daarbij kan worden gedacht aan inkomens- en vermogensongelijkheid, de hoge (marginale) lastendruk op arbeid, de digitalisering en internationalisering van de economie, de krapte op de woningmarkt, de vergrijzing van de samenleving en de klimaatverandering. Daarnaast ziet de NOB een toenemende vraag naar publieke goederen als onderwijs, zorg en veiligheid. Deze uitdagingen vragen om fundamentele keuzes. Die keuzes dienen leidend te zijn en de fiscaliteit moet in lijn zijn met de gemaakte keuzes en deze ook ondersteunen.

¹ Zie ook het EU report on taxation 2023 (https://taxation-customs.ec.europa.eu/system/files/2023-07/ART%20-%20Report%202023_Digital%20Version_1.pdf)

Onlangs werd de kabinetsreactie op de internetconsultatie inzake fiscale regelingen gepubliceerd. In de **reactie op die internetconsultatie**² gaf de NOB aan dat zij meent dat het afschaffen of aanpassen van bestaande fiscale regelingen dient te passen in een visie op een toekomstbestendig belastingstelsel. Zonder een visie op een nieuw belastingstelsel lijkt een exercitie, waarin de focus primair ligt op de reductie en aanpassing van de bestaande fiscale regelingen, moeilijk haalbaar.

De NOB pleit voor een terughoudend fiscaal beleid waarbij fiscale instrumenten alleen worden ingezet als blijkt dat deze het meest efficiënte middel zijn om de (economische) doelstellingen te bereiken.

Door opeenvolgende maatregelen is in de inkomstenbelasting inmiddels een lappendeken ontstaan: het stelsel is daarbij uitgewerkt³. De NOB meent dat de complexiteit van het stelsel vaak wordt veroorzaakt door de systeemverschillen binnen en tussen de verschillende boxen; bijvoorbeeld de samenloop tussen box 2 en box 3. De NOB constateert ook een discrepantie in belastingdruk bij de verschillende typen van belastingplichtigen en zou willen pleiten om een fundamentele herziening van het belastingstelsel aan te vangen met de inkomstenbelasting.

2. Belastingheffing op vermogen

Het is van groot belang dat de voorgenomen belastingheffing over het werkelijk rendement (beoogde ingangsdatum: 1 januari 2027) door de val van het kabinet geen vertraging oploopt. Een heffing over het werkelijke rendement elimineert veel verstoringen die voortvloeien uit het huidige systeem van heffing over het forfaitaire rendement (onrechtvaardige heffing over niet-gerealiseerd rendement, box-arbitrage etc).

De NOB erkent dat een nieuw systeem waarin op basis van werkelijk rendement wordt geheven veel vraagt van de Belastingdienst en van financiële instellingen die de gegevens aanleveren voor de voorgevulde aangifte (VIA). Desondanks is het steeds verder uitstellen van de ingangsdatum van een nieuw stelsel niet wenselijk. In de periode tot aan de invoering van het nieuwe stelsel worden burgers geconfronteerd met rechtsonzekerheid en dienen zij rechtsherstel te zoeken via bezwaar en eventueel beroep. Dat is onnodig belastend voor de burger en de Belastingdienst; het feit dat procesafspraken zijn gemaakt tussen koepels van intermediairs en de Belastingdienst doet daar niet aan af.

² <https://leden.nob.net/aanpak-fiscale-regelingen-enkel-haalbaar-als-deze-kadert-visie-toekomstbestendig-belastingstelsel>

³ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/05/18/bouwstenen-voor-een-beter-belastingstelsel-tweede-kamer>

De NOB roept het kabinet op zo snel mogelijk met een breed gedragen definitie te komen van werkelijk rendement en deze ook wettelijk vast te leggen en te streven naar zo snel mogelijke invoering. Daarbij kan onderscheid worden gemaakt tussen liquide bezittingen (spaargeld, beleggingen etc) en overige, niet liquide bezittingen. Indien voor liquide bezittingen vermogensaanwas als basis wordt genomen, zullen financiële instellingen de benodigde gegevens voor de VIA kunnen blijven aanleveren. Voor niet liquide bezittingen, zal (al dan niet tijdelijk) een groter beroep moeten worden gedaan op het zelf aanleveren van gegevens voor de vaststelling van de vermogenswinst. Dat lijkt mogelijk aangezien burgers deze gegevens ook aanleveren ter onderbouwing van hun bezwaarschriften.

3. Investeer in de Belastingdienst

Een fundamentele wijziging van het belastingstelsel vraagt veel van de uitvoeringsinstanties. Zonder investeringen in mensen en middelen bij de uitvoeringsinstanties is het onmogelijk fundamentele herzieningen te realiseren.

De recente onderzoeken zijn zorgwekkend. In de Kamerbrief⁴ van 20 februari 2023 wordt aangegeven dat de huidige capaciteit in het Meerjarenportfolio de komende jaren volledig is ingepland. De Belastingdienst voorziet dat er pas in 2026 meer ruimte ontstaat. Bij hervormingen van het belastingstelsel en/of invoering van nieuwe maatregelen, dient in de toekomst nog beter rekening te worden gehouden met de uitvoering en handhaving.

De NOB bepleit een structurele opwaardering van de Belastingdienst. Investeren in mensen en (IT) middelen dienen de taak van toezichthouder en controleur. Belastingplichtigen hebben recht op goede wetgeving en een optimaal functionerende overheidsinstantie. Daarbij hoort ook de capaciteit om structureel toezicht te kunnen uitoefenen.

4. Ondernemingsklimaat

Nederland heeft een open economie. Om een eerlijk speelveld te realiseren moet Nederland ook oog hebben voor de ontwikkelingen in het mondiale (fiscale) landschap en niet schromen gebruik te maken van de mogelijkheden die worden geboden om de Nederlandse economie te ondersteunen en concurrerend te houden.

Voor familiebedrijven geldt dat zij -steeds meer- moeten concurreren met buitenlandse partijen. De belangrijkste reden om bedrijfsopvolgingsfaciliteiten te verstrekken is dat hiermee de continuïteit van de onderneming wordt gewaarborgd.

⁴ DG Belastingdienst, Kamerbrief 'ICT bij de Belastingdienst', 20 februari 2023, 2023-0000036351

De voorwaarden die worden gesteld bij het toepassen van de DSR en de BOR dienen naar de mening van de NOB dan ook gericht te zijn op het waarborgen van de continuïteit van de onderneming en de bijbehorende werkgelegenheid.

Voor grotere ondernemingen blijft het fiscale landschap zeer complex. De complexiteit van de Pijler 2 wetgeving (Wet minimumbelasting 2024), de status van (toekomstige) OESO publicaties, de zekerheid vooraf, de geschillenbeslechting, de verdragsrechtelijke uitgangspunten, compliance kosten en budgettaire effecten blijven aandacht vragen.

Met de invoering van een minimumbelasting zijn sommige in het verleden ingevoerde anti-misbruikmaatregelen mogelijk niet meer nodig (zoals CFC regels, renteaftrekbepalingen).⁵ De NOB suggereert om in internationaal verband in te zetten op een analyse welke maatregelen zouden kunnen worden afgeschaft om zo de enorme complexiteit van de vennootschapsbelasting te reduceren.

Voor alle bedrijvigheid in Nederland wijzen wij op het internationale speelveld, waarin Nederland als onderdeel van een wereldeconomie gericht keuzes zal moeten maken om haar doelstellingen te bereiken. Het is verstandig na te denken over een pakket van gerichte subsidies, die waar mogelijk met verhoogde effectiviteit, beleidsdoelstellingen kunnen ondersteunen en daarbij bepaalde fiscale regelingen kunnen vervangen. Nederland doet er ook goed aan gebruik te maken van de recent verruimde Europese kaders om bedrijvigheid aan te trekken met ruimhartiger subsidies.

In augustus 2022 heeft de NOB gewezen op de **nadelen van het opstaptarief in de vennootschapsbelasting**⁶. Recentelijk zijn hier ook door de OESO kritische kanttekeningen over gemaakt. Het lijkt goed het opstaptarief tegen het licht te houden en te bezien of deze wel voldoende doelmatig is en of de achterliggende doelstelling niet op een andere wijze op een effectievere manier kan worden gerealiseerd. De budgettaire opbrengst kan worden aangewend voor het aantrekkelijk maken en houden van ondernemerschap.

⁵ Op een door het Zweedse Ministerie van Financiën op 9 juni 2023 georganiseerd seminar over International Tax Policy in a Post-Pillar World heeft dr. Achim Pross (dep. Director OECD Center for Tax Policy and Administration) zich langs dezelfde lijnen uitgelaten.

⁶ <https://leden.nob.net/enige-kanttekeningen-bij-het-initiatiefwetsvoorstel-inzake-oo-het-vervangen-van-het-box-2-tarief>

5. Afsluitend

De NOB draagt graag bij aan een constructieve discussie ten behoeve van consistente, rechtvaardige en uitvoerbare wetgeving. De NOB zet zich, namens haar leden, in voor de ontwikkeling van dergelijk belastingbeleid. We wisselen graag van gedachten over een schets van een toekomstbestendig belastingstelsel en lichten vorenstaande graag nader toe. Een afschrift van deze reactie wordt ook op onze website gepubliceerd.

Hoogachtend,
de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Niels Boef', with a long horizontal stroke extending to the right.

Niels Boef

voorzitter dagelijks bestuur NOB

Over de NOB

De Nederlandse Orde van Belastingadviseurs (NOB) is opgericht in 1954. We zijn de beroepsvereniging van universitair opgeleide belastingadviseurs in Nederland en behartigen de gemeenschappelijke belangen van onze leden. We staan voor een excellente beroepsuitoefening door het aanbieden van opleidingen voor onze leden, het toepassen van onze code of conduct en de handhaving daarvan via onafhankelijk tuchtrecht. We vormen de brug tussen leden en maatschappij door de inzet van de bij onze leden aanwezige (praktijk)kennis over de volle breedte van het fiscale terrein. Deze kennis zetten we in om een bijdrage te leveren aan het maatschappelijke debat over belastingen.

